AMERIKANSKI SLOVENEC

Katoliški list za slovenske delavce v Ameriki in glasilo Družbe sv. Družine.

ŠTEVILKA 15. JOLIET, ILLINOIS, 15. JANUARJA 1918. LETNIK XXVII

STRAŠEN BLIZZARD V OSREDNJEM ZAPADU.

Ves železnični obrat zaustavljen in brezštevilni kraji osamljeni v zametih.

VEČ NEGO 100 LJUDI ZMRZNILO.

Pol stoletja ni bilo tako silnega snežnega, viharja, pravijo.

Nad 100 mrtvih vsled viharja.

Chicago, Ill., 12. jan. — Osrednji zapad je v krempljih najhujšega blizzarda v polstoletju, ki narašča vsako uro po silnosti in skrajnih temperaturah. Število smrtnih slučajev vsled viharja je nad sto, a vsled mraza poškodovanih ali ozeblih je brez števila. Na stotine krajev je osamljenih. Železnice so brez pomoči in vsej Mississippiški dolini preti pomanjkanja živeža in kuriva.

Vihar se razteza od Kanade do Mehiškega zaliva in od Rocky Mountains do Alleghenies. Temperatura se vrsti od 37 pod ničlo v O'Neillu, Neb., do 12 pod ničlo v San Antonio, Tex. Po državah Illinois, Michigan, Wisconsin, Indiana, Iowa in Missouri je sneg nakopičen v velikih zametih vrhu globokega snega, zapadlega zadnji teden.

Po dejansko vsem ozemlju, koder je razsajal blizzard, je bil krajevni in prekcelinski promet zaustavljen. Do petdeset vlakov, ki so bili med potjo v Chicago ali iz Chicaga, je obtičalo v snežnih zametih, s tisočerimi potniki brez hrane in ne da bi se jim moglo pomagati. Žična zveza je resno opovirana.

Upravitelji kuriva v Illinoisu so ukrenili drastične odredbe; v mnogih mestih so zaprta vsa gledališča in zabavišča, in celo vojne tovarne so bile zaustavljene. V Chicagu so šole zaprli za teden dni. Ob tej resni krizi za kurivo so prišla poročila, da so rudnike v Indiani zaprli zaradi pomanjkanja prevozil.

"Business" v Chicagu počiva in trpljenje je silno. Enajst mrtvih je bilo zglašenih danes in bolnišnice so napolnjene z bolniki, ki so bolj ali manj ozebli. Občinstvo je bilo posvarjeno naj se potrudi na vso moč, da izkoplje mesto iz snega zaradi nevarnosti požara, dokler so ceste neprehodne. Dovoz živežnih zalog je pretrgan in mesto je brez mleka. Krajevno razvažanje živil je ustavljeno.

Ko je nevarnost naraščala, je mesto odredilo, da se vsi uvozi kuriva porazdele, ali pričakovati je malo pomoči od tega, ker so železnice zgodaj opustile vse upanje, da bi bile zmožne pripeljati kaj kuriva v mesto.

Poličajem je bilo nemogoče, hoditi po svojih službenih potih, in policijski načelnik jih je organiziral v pomožna krdela, ki pomagajo ubožcem. V mnogih revnih domih ogrevajo samo oljnate svetilnice. To povečava nevarnost ognja. V nekem velikem poslopju je bilo osemdeset družin pognanih v mraz, ker je razpok oljnate svetilnice povzročil ogenj.

V vojaških taboriščih v okolišu snežnega viharja je bilo zaustavljeno vse delovanje, razen stražne dolžnosti. V Campu Grant, Rockford, Ill., je kazal toplomer 15 pod ničlo. V Campu Dodge, Iowa, je bilo 19 pod ničlo. Camp Custer v Battle Creeku, Mich., je izporočil 26 pod in vojaki so stali na straži po 20 minut.

100,000 jih kidalo sneg.

Chicago, Ill., 14. jan. — Mesto Chicago se je izkidalo iz zametov včeraj.

Več nego 100,000 moških, ženskih in otrok je greblo in kidalo do večera.

Vsa nevarnost pa še ni prestana. Nov vihar, z vsemi znaki snega, besni danes prek Texasa. In bati se je, da pride proti severu. Vremenoslovec pa vendar upa, da se novi vihar obrne proti vzhodu. Če tako, potem Chicago uteče. Texas je bil rojstni kraj "blizzarda" pred tednom dni.

Danes bo "business kakor navadno" vsled junaškega dela meščanske armade. Poti so bile očiščene za dostavljanje mleka in premoga. Strah pred stradanjem je minil.

"Blizzard" zadel vzhod.

Washington, D. C., 13. jan. — Severovzhodni del dežele je v nevarnosti desetdnevne zaustave železničnega obrata vsled strašnega "blizzarda". Poročila, katera je prejel nocoj glavni ravnatelj McAdoo, pravijo, da je bil ves tovorni promet opuščen vzhodno od Pittsburgha in Buffala.

Glavni ravnatelj McAdoo je izdal nujne odredbe nocoj za kolikor mogoče zgodnjo obnovo prometa.

Če bodo vojaki potrebni za pomoč pri delu, bo glavni ravnatelj prejkone naprosil vojnega tajnika Bakerja za sodelovanje.

Na tisoče premogovnih vozov je obtičalo v raznih postajah. Noben tovor se ne prevaža iz Pittsburgha ali Buffala v Chicago.

Potniški promet je bil opuščen za vse dolge vožnje vzhodno od Chicaga; samo nekaj krajevnih vlakov vozi.

Snežen vihar.

Lincoln, Neb., 10. jan. — Po vsej Nebraski je razsajal danes snežen vihar. Toplomer je kazal davi 4 stopnje pod ničlo.

Trije mrtvi, enajst ranjenih.

Austin, Tex., 10. jan. — Troje oseb je bilo usmrčenih in enajst ranjenih, ko se je davi ob dveh v bližini Grangera zaletel brzovlak Missouri, Kansas & Texas-železnice v spredaj vozeč vlak iste proge.

Vse mrtvece so odpeljali v Granger, ali njih imena niso znana doslej. Usmrčenci so bile brez izjeme potniki, je rečeno.

Sufragetke zmagale v zbornici.

Washington, D. C., 10. jan. — Resolucija, ki predpisuje, da se predloži raznim državnim zakonodajstvom popravek (amendment) k zavezni ustavi o volilni pravici za ženske v potrditev, je bila nocoj v zbornici sprejeta in bo zdaj predložena senatu. Izid glasovanja je bil tako tesen, da je poslanec Saunders, Virginia, zahteval preštetje glasov. Ko se je to zgodilo, je naznanil govornik Clark sledeči izid:

Za resolucijo, 274 glasov.

Proti resoluciji, 136 glasov.

Poslanec Moores, Indiana, je predlagal kot amendment, da naj se izvrši potrditev v vsaki državi potom ljudskega glasovanja. Pristavek je bil z veliko večino zavržen; tako tudi dostavek poslanca Garda, Ohio, da morajo države izvršiti potrditev v sedmih letih.

MALO BOJEVANJA VSLED HUDE ZIME.

Zimska kampanja v pogorskem okolišu severne Italije zelo ovirana vsled snega.

NA ZAPADU LE TOPNIŠKI BOJI.

Razne novice iz Avstrije in Nemčije v zvezi z vojno.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on January 15, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Laška fronta.

Italijanski glavni stan v severni Italiji, 10. jan. — Sovražnikova zimska kampanja je videti resno prekinjena, ako ne končno zaustavljena, po močnem sneženju med zadnjimi štiriindvajsetimi urami. Sneg pokriva pogorsko fronto do globine od treh do petih čevljev.

Monte Grappa, ki je osrednja točka vojskovanja med rekama Piave in Brenta, ima tri čevlje snega, dočim so dalje proti severu po sovražniku zasedene postojanke pokopane v mnogo večjo globino. Snežna ovira deluje močno proti sovražniku, ker se nahaja zadnji na višjih vrhih, dočim so Italijani na nižjem ozemlju, ki se razteza navdol proti planjavi.

Malo bojevanja sedaj.

Na Monte Grappi, ki je glavni vrh v rokah Italijanov, ter na bližnjih gorah Pertica in Caprile, obdržavanih po sovražniku, je kanonada odjenjala danes in je bilo malo delavnosti, izvzemši patrolna kretanja. Vojaki večjidel pridno čistijo gorske steze, tako da se omogoči stalno dovažanje zalog. Veliki vlačilni snežni plugi se rabijo in sani nadomeščajo kola za dovažanje živeža in streliva.

Poleg prekinjenja na neposredni fronti utegne močno sneženje zapreti sovražnikovo zvezno linijo iz Avstrije proti jugu v Italijo.

Plazovi bodo sledili.

Dočim nižji odsek ni zagrajen z zameti, so znamenja, da je prelaz Stelvio, ki je glavno vezišče te poti, zaprt s snegom od 10 do 15 čevljev visoko. Stelvio je najvišji prelaz v Evropi, nad 9,000 čevljev, in veže Adiško dolino v Avstriji z Addsko dolino v Italiji. Sneženju v tem odseku vsakikrat sledijo plazovi, ki še bolj zapirajo doline in uporabne izhode.

Vse kaže, da sovražnik ne bo zmožen izvesti kakih večjih podjetij, zlasti na gorski fronti, med dobo, ko bodo njegova vezišča zasnežena.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on January 15, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Avstro-Nemci se morali umekniti.

Rim, 11. jan. — Acstro-nemške čete so bile včeraj prisiljene k zapustitvi nekaterih zakopnih odsekov blizu Cavaruchurine, ob italijanski pogorski fronti, je naznanil vojni urad danes. Umikajoči se Tevtonci so bili zajeti pod italijansko streljanje in so utrpeli znatnih izgub.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on January 15, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Francoska fronta.

Pariz, 10. jan. — Francozi so z lahkoto odbili nemški napad proti malim stražiščem na zapadnem robu zgornjega Coucyškega gozda. Topniško bojevanje je bilo znatno v okraju Vauxailion. Povsod drugod je bila noč pokojna.

London, 10. jan. — Sovražno topništvo je kazalo nekoliko delavnosti v sosesčini Gonnelieu (jugozapadno od Cambraia). Sicer ni ničesar izporočiti.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on January 15, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Francozi ujeli nekaj Nemcev.

Pariz, 11. jan. — Francoske čete so napadale snoči v Argonskem in v Vogeškem okrožju ter dovedle nazaj ujetnikov od nemških linij, je naznanil vojni urad danes. Naznanilo sledi:

"V Argonih pri Courte Chausses in v Vogezih blizu Blemerey so francoski oddelki podjemali vpade v sovražne linije in dovedli nazaj ujetnikov. Topniško bojevanje je bilo dokaj silno zdajpazdaj blizu Beaumonta in Bezonvaux (verdunska fronta). Na ostali fronti je bila noč mirna.

"V sredo sta bila dva nemška zrakoplova zbita v spopadih."

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on January 15, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Avstrija in Nemčija.

London, 9. jan. — Reuter's Limited doznava iz nekega češkega vira, da sta cesarski nemški kancelar, grof von Hertling, in avstro-ogrski minister zunanjih stvari, grof Czernin, sklenila v decembru dogovor, po katerem se Avstro-Ogrska zavezuje, podpirati stališče Nemčije glede Alzacije-Lotaringije in nemških kolonij, in se Nemčija zavezuje, podpirati avstrijsko stališče za ohranitev celoskupnosti dvojne monarhije in avstro-ogrske težnje glede Čehov, južnih Slovanov in drugih narodov.

To zadnje zadržanje pomeni, da se ne bodo podelile nobene pravice raznim narodom, razen zakonitim potom, ki ne dovoli tem narodom ločitve od monarhije, in tudi, da se imajo po vojni Albanija, Črna gora in Srbija prispojiti Avstro-Ogrski, a da ohranijo svojo vnanjo samoupravo.

Glede drugih vojnih ciljev sta se po tem poročilu Nemčija in Avstrija dogovorili, poučiti jih skupaj, in v slučaju nesporazumljenja si vsaka pridržuje svobodo odločitve. Končno privoljuje Nemčija v avstrijsko rešitev poljskega vprašanja.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on January 15, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Nemci zaprli meje.

Bern, 10. jan. — Zaprtje nemško-švicarske in nemško-holandske meje za en mesec, pravkar naznanjeno po po Nemcih, je bilo smatrano danes za znamenje obširnih premestitev vojaštva. Nobenim potnikom ali voznemu blagu ne bo dovoljeno med prihodnjim mesecem prekoračiti teh mej. Prejkone pomeni to, da bodo tevtonske čete premeščene z italijanske na zapadno fronto.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on January 15, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Vidi krizo v Nemčiji.

Amsterdam, 11. jan. — Pišoč iz nekega mesta v Nemčiji, pravi poročevalec "Tijdov", da Nemčija ni bila nikdar v taki nevarnosti poloma vsled notranjih in zunanjih težav, kakor sedaj. Politična borba, osredotočena okrog tajnika zunanjih stvari, von Kuehlmanna, je odsevala v silovitih prizorih v glavnem odboru državnega zbora.

Javni delavnosti sociališke manjšine se ni mogoče dalje upirati in čeprav bi militarizem pridobil začasno zmago, misli poročevalec, da bo nasprotno delovanje sledilo brzo.

Ruski zgled je baje že prevzel ljudske in vojaške kroge.

Živilsko vprašanje, narodno žalovanje, preložitev obrti, rastoča želja po miru in strah pred novo ofenzivo na zapadu pretijo vesti do tragične stopnje, če se pogajanja v Brest-Litovsku izjalovijo, in v tem slučaju je domač izbruh neizogiben.

POGAJANJE V BREST-LITOVSKU.

Pričakovati je, da se končno prekinejo vsak trenotek, ako Nemci ne popustijo.

MIR MED RUSIJO IN BOLGARIJO.

Rusija razcepljena v dve republiki. Ukrajina samostojna.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on January 15, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Mir med Rusijo in Bolgarijo.

Bern, Švica, 10. jan. — Poseben mirovni dogovor sta podpisali Rusija in Bolgarija, poroča "Bund".

Neki bolgarski poročevalec "Bundov" pravi, da je prvi minister Radoslavov prečital sledečo brzojavko iz Brest-Litovska v parlamentu:

"Vojna med Rusijo in Bolgarijo preneha. Diplomatski in gospodarski odnošaji med Rusijo in Bolgarijo so obnovljeni. Rusija pripoznava Bolgariji pravico, imenovati delegata k mednarodni donavski komisiji. Prvi mir je tako sklenjen s privoljenjem bolgarskih zaveznikov."

"Bund" pravi, da je Bolgarija imenovala poslanca za Petrograd in generalnega konzula, ki se ima nastaniti v Odesi, ter odredila obnovo vožnje po Črnem morju v Odeso.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on January 15, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Za boj do bridkega konca.

Petrograd, 11. jan. — Rusija ne bo privolila v mir, izmišljen po nemških imperalistih; bojevati se hoče "do bridkega konca" in zanesti na veliko prosto ljudstvo centralnih vlasti, da se dvigne in pomore v mednarodnem miru.

Minister zunanjih stvari Trockij je tako izjavil v nekem govoru v Brest-Litovsku, po današnjih brzojavkah iz tega kraja.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on January 15, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Pogajanja zopet ustavljena.

Kodanj, 11. jan. — Rusko-nemška mirovna pogajanja v Brest-Litovsku so bila zopet ustavljena, ker so nemški poslanci odklonili, premestiti pogajanje na nevtralna tla, pravi brzojavka, prejeta tukaj danes.

Odgovor nemških poslancev na boljševiško zahtevo za premestitev konference je podal dr. von Kuehlmann, nemški minister zunanjih stvari, v četrtkovi seji.

Grof Czernin, avstrijski minister zunanjih stvari, je izjavil ob istem času, da če se pogajanja popolnoma prekličejo, bodo boljševiški poslanci odgovorni za to.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on January 15, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Dve ruski republiki.

Amsterdam, 3. jan. — Rusija je bila razcepljena v dve republiki, je priznal minister zunanjih stvari Trockij pri mirovnem pogajanju v Brest-Litovsku v soboto.

Trockij je izjavil, da boljševiška vlada pripozna ukrajinsko republiko, in je zatrdil, da spori med boljševiki in Ukrajino niso bili v nobeni zvezi s tem vprašanjem, "glede katerega ni prostora za spor med setsrskima republikama".

Izjava Trockega je sledila naznanilu avstro-ogrskega ministra zunanjih stvari, grofa Czernina, da centralne vlasti pripoznavajo ukrajinske mirovne delegate kot "zastopajoče ukrajinsko republiko".

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on January 15, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Požar vsled zarote?

Indianapolis, Ind., 13. jan. — Indianapolis je prestal milijon-dolarski požar nocoj, ko so plameni v Industrial-poslopju, Tenth street in kanal, razdejali več nego en mestni četveroogelnik.

Gasilski načelnik Loucks je izjavil, da je po njegovem mnenju požar nastal vsled zažiga.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on January 15, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

BRITANSKE TOPOVE POSTAVLJAJO NA ZAVZETEM OZEMLJU.

Britanci postavljajo na nedavno zavzeti zemlji velik top za prihodnji pogon in dovoz streliva prihaja. Na desni je vojak, udobno naslonjen na nemški izstrelek, ki ni razpoknil.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on January 15, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Kardinal priporoča znamke.

Baltimore, 13. jan. — Krepak poziv na katoličane po vsej deželi, pridružiti se v kampanji za nakup vojno-varčevalnih znamk, je izdal tukaj danes kardinal Gibbons.

Požar v bolnišnici.

Ottawa, Ont., 10. jan. — Štirje otroci so storili smrt v požaru, ki je danes razdejal vzhodno krilo katoliške občne bolnišnice v Water streetu. Škoda na lastnini znaša $100,000. Ponesrečeni otroci, od katerih je bil najstarejši 4 leta star, so bili bolniki v zavodu.

Ena ženska je umrla vsled prestanega strahu, ko so jo prinesli ven.

Požar v La Sallu, Ill.

La Salle, Ill., 10. jan. — Ogenj neznanega vzroka je razdejal tukaj danes Music Hall-poslopje, tiskarni listov "Tribune" in "Midlander" ter četvere prodajalnice. Škoda je precenjena na $100,000. Ognjegascem se je posrečilo s pomočjo gasilcev iz Peru, omejiti plamene rano popoldne po peturnem gašenju.

True translation filed with the postmaster at Joliet, Ill., on January 15, 1918, as required by the act of October 6, 1917.

Deseta točka.

Deseta točka Wilsonovega programa za svetovni mir se glasi:

"The peoples of Austria-Hungary, whose place among the nations we wish to see safeguarded and assured, should be accorded the freest opportunity of autonomous development."

Pravilno poslovenjeno se to pravi:

"Narodom Avstro-Ogrskega, katerih mesto med narodi želimo videti zavarovano in zagotovljeno, naj bi se dala najsvobodnejša priložnost samoupravnega razvoja."

Jolietska novica.

— **Vitezi Kolumbovi** (Knights of Columbus) v Jolietu in okraju Will **bodo v sredo, četrtek in petek tega tedna nabirali prostovoljne prispevke za vojni sklad** (war fund), ki se ima uporabiti v korist našim vojakom v vežbalnih taboriščih in drugod, kakor smo že večkrat poročali. Nabrati upajo dvanajst do petnajst tisoč dolarjev kot kvoto tega okraja k skupnemu vojnemu skladu Vitezov Kolumbovih iz cele dežele v znesku $3,000,000. Rojaki, darujte, da pokažete s tem svoj patrijotizem! Vitezi Kolumbovi so najodličnejša katoliška organizacija v Ameriki, ki šteje med svojimi člani tudi mnogo Slovencev. Katoliški Slovenci, prispevajte k vojnemu skladu Vitezov Kolumbovih!

Amerikanski Slovenec

Ustanovljen l. 1891.

Prvi, največji in edini slovenski-katoliški list za slovenske delavce v Ameriki ter glasilo Družbe sv. Družine.

Izdaja ga vsaki torek in petek
Slovensko-Ameriška Tiskovna Družba
Inkorp. l. 1899.
v lastnem domu, 1006 N. Chicago St.
Joliet, Illinois.
Telefoni: Chicago in N. W. 100.

Naročnina:
Za Združene države na leto.....$2.00
Za Združene države za pol leta.$1.00
Za Evropo na leto.....$3.00
Za Evropo za pol leta.....$1.50
Za Evropo za četrt leta.....$1.00

PLAČUJE SE VNAPREJ.

Dopisi in denarne pošiljatve naj se pošiljajo na:
AMERIKANSKI SLOVENEC
Joliet, Illinois.

Pri spremembi bivališča prosimo naročnike, da nam natančno naznanijo POLEG NOVEGA TUDI STARI NASLOV.

Dopise in novice priobčujemo brezplačno; na poročila brez podpisa se ne oziramo.

Rokopisi se ne vračajo.

Cenik za oglase pošljemo na prošnjo.

AMERIKANSKI SLOVENEC
Established 1891.

Entered as second class matter March 11th, 1913, at the Post Office at Joliet, Ill., under the act of March 3rd, 1879.

The first, largest and only Slovenian Catholic Newspaper for the Slovenian Workingmen in America, and the Official Organ of Holy Family Society.

Published Tuesdays and Fridays
by the
SLOVENIC-AMERICAN PTG. CO.
Incorporated 1899.
Slovenic-American Bldg., Joliet, Ill.

Advertising rates sent on application.

Iz slovenskih naselbin.

Joliet, Ill., 14. jan. — Društvo sv. Cecilije št. 12 D. S. D. priredi plesno veselico s koški (basket party) prihodnjo nedeljo, dne 20. t. m., zvečer v prostorih naše stare šole sv. Jožefa. Igrala bo Sweet Orchestra. Vstopnina za osebo 25c. Dame, ki prinesejo basket ali košek, bodo vstopnine proste.

— Joliet zameten. Joliet je bil včeraj osamljen od vsake zveze z ostalo državo, in to vsled najhujšega blizzarda izza leta 1885. V petek za ranega jutra je začelo snežiti in zvečer je še vedno padal sneg, ki ga je mrzel veter kopičil v ogromne zamete. V noči od petka na soboto je pritisnil sibirski mraz in v soboto zjutraj je bilo vse zmrzlo. Pa vihralo je še dalje. Ves železnični obrat je bil zaustavljen v soboto in včeraj, tako da ni bilo dobiti nobenih chicaških časopisov ali druge pošte. Seveda je bil ustavljen tudi ves cestnoželezniční obrat izza petka zvečer do danes. Tovarne so večinoma počivale. Mnoge šole so začasno zaprli. Povsod je pomanjkovalo premoga in drugega kuriva, mleka in drugih živil, kajti dovažati in razvažati je bilo nemogoče. Vlaki, ki so imeli dospeti v Joliet v petek zvečer med svojo potjo v Chicago, so obtičali "somewhere in Illinois" (nekje v Illinoisu). V mnogih slučajih so bili pasažirji ali potniki zameteni po več nego deset ur. Štirje smrtni slučaji so bili v okraju Will vsled petkovega snežnega viharja. Cestnoželeznične družbe so imele najmanj $40,000 izgube. Koliko škode so utrpele železnice, še ni precenjeno. Samo en vlak je dospel v Joliet iz Chicaga v soboto in opoldne sta železnici Santa Fe in Alton naznanili popolno zaustavo voznega reda. Snežni plugi so čistili električne proge vso petkovo noč in vso soboto, ali z malim uspehom. Neka pocestna kara je zapustila bližnji Lock port v soboto ob 10. uri dopoldne in dospela v Joliet ob 2. uri 30 minut. Prodajalnice v notranjem delu mesta so zaprli v soboto zvečer ob 6. uri, ker ni bilo nobenega "businessa".

— Najhujši vihar v 64. letih. Seth Gibler, vremenski modrijan iz Jacksona, ki je prebil 64 zim v okraju Will, izjavlja, da je bil blizzard petkove noči in sobote najhujši, kar jih je doživel v svojem dolgem bivanju tukaj. "Pravkar smo odprli ceste tukaj po viharju zadnje nedelje," je rekel g. Gibler, "ko je prilomastil petkov vihar in podvojil vse neprilike. Zameti so od 6 do 10 čevljev visoki po farmah."

— Gospodinje, varčujte!

— Iz Mehike srečno utekel. Rojak John Petrič, rojen v Ljubljani, star 50 let, samski, je prišel zadnjo sredo v Joliet naravnost iz Mehike, odkoder je srečno utekel. Bival je tam 10 ali 11 let. Odkar pa Villa gospodari v Mehiki, je rekel, je tamkaj strašno, tako da je beg edina rešitev za mnoge. Rojak Petrič je stalno bival v mestu Madero, ki je vse razdrto. Več njegovih tovarišev Kranjcev in Nemcev je bilo ubitih. Njemu samemu, ki zna štirinajst jezikov bolj ali manj, pa se je posrečilo, odnesti zdrave pete prek mehiške meje, dasi šele po mnogem trpljenju; po šest dni je jedel samo zelišča in travo!... Rojak Petrič je že 25 let "vandrovček". Pravi, da ga je pognala po svetu "nesrečna ljubezen". In prehodil je Afriko in Azijo, zlasti Indijo, kjer se je mudil dalje časa v luki Bombay in je živel o svoji brivski umetnosti. Rojak John Petrič je namreč po svojem poklicu brivec, ki "je imel v svojih rokah vsakojake glave, kakor doktorske, profesorske in vse druge", zato vse zna, pravi. In vedno je nosil s seboj "paternošter", kakor slavni general Radecki in zato upa, vse težave premagati. In pisati in čitati tudi zna, zato pa ga sovražijo vsi, ki tega ne znajo pravi. Ampak boji se nikogar ne, samo Boga, kakor kajzer in njegovi pangermanski pandurji. Izkusil je rojak John Petrič iz Ljubljane več kakor vsak drugi Kranjec, pravi. Saj je videl ves svet. In štirinajst jezikov zna, pa ni prodal materinega jezika slovenskega. Kdor ne verjame vsega tega, naj ga poišče, dokler je v Jolietu; a kje stanuje, ne vemo.

— Rojaki, kupujte vojno-varčevalne znamke! Ali ste prečitali članek "Vojno-varčevalne znamke vlade Združenih Držav"? Začnite varčevati po načrtu vojnega varčevanja!

— Pomagajte revežem, ki trpe vsled izredno hude zime! Bodite usmiljeni, da dosežete usmiljenje.

— Rojaki zmrznili v Coloradu. "The Chicago Daily Tribune" z dne 14. t. m. prinaša sledečo brzojavko:

"Pueblo, Colo., 13. jan. — Frank Skul, 62 let star; mrs. Agnes Perme, 36, in Frank Perme, 11, vsi iz Puebla, so zmrznili do smrti v blizzardu v sredo zvečer tri milje severno od Eadsa, Colo. Trupli prvih dveh sta bili najdeni včeraj in dečkovo truplo so našli davi iskalci."

— Pisma v jolietskem poštnem uradu imajo: Brozovič Frank, Eržen Joseph, Katič Matt, Mrazovič Steve.

— Ob priliki ženitovanj, krstov, pogrebov in drugih slučajih, ko potrebujete avtomobil, se oglasite pri meni, ki imam 7 passenger limousine-avtomobil za vse potrebe. Chicago tel. 2575, N. W. Phone 344 — A. Nemanich, Joliet. Adv.

Chicago, Ill., 6. jan. 1918. — Cenjeni mi urednik Amer. Slovenca, prosim Vas, priobčite par vrstic v našem cenjenem listu. Začetkom novega leta 1918 želim, da bi bolje napredoval v tem letu, kakor pa v lanskem letu, da bi še enkrat več novih naročnikov se naročilo na list Am. Sl., ker je to dober list za Slovence v Ameriki in glasilo Družbe sv. Družine. Jaz sem tudi pri društvu svete Družine v Chicagi štev. 9. Bratje Slovenci in Hrvatje, pristopajte k temu našemu najlepšemu in dobremu društvu D. S. D.! Bratje Slovenci in Hrvatje, ustanavljajte društva Svete Družine! Društvo se lahko ustanovi z 8 člani v državi Ill. in državi Pa. Za pravila izveste lahko pri glavnem uradu v Jolietu, Ill.

Nadalje Vam naznanim, g. urednik, da smo tudi obhajali 20-letnico cerkve sv. Štefana v Chicagi, Ill., na Novega leta dan 1918. In želim, da bi učakali tudi 100-letnico. Bog nas živi še za prihodnja leta naprej zdrave in vesele. In da bi bil kaj kmalu konec te krvave svetovne vojne, ker vsak želi in pričakuje prej ko mogoče mir. Da bi Bog dal, da bi se v tem letu 1918. pomirilo in zavladal mir po celem svetu. Bog se nas usmili in daj nam mir na zemlji, da bodemo vsi narodi bratje in sestre ene in iste vesele dobre volje!

Nadalje naznanim in prosim vse čitatelje in naročnike Am. Sl., če kateri izmed rojakov ve, kje se nahajata moja dva prijatelja Martin Memon in Andrej Rojc. Prvi je doma iz Brežnice in drugi iz Podgorja, županstvo Ocizla Klanec, Istra. Pred 8 leti smo bili skupaj v Hartford in Forth Smith, Arkansas. Potem ne vem več, kje se nahajata. Prosim, da oba se mi javita, če sama to čitata; ali če mogoče kateri izmed rojakov in čitateljev ve, prosim, da mi sporoči njih naslove, za kar se že vnaprej zahvaljujem, če mi njih naslove pošljete na spodnji podpisani naslov.

Druzega mi ne ostane zapisati, g. urednik, kot to; želim vam, da bi dobili še enkrat toliko naročnikov, kolikor jih imate sedaj. In želim tudi, da bi se še toliko novih društev ustanovilo, kolikor jih je sedaj. Več ko nas bode, bolje bode šlo naprej. Živio! In tebi, Am. Sl., pa želim še 1,000 (reci: entisoč) novih naročnikov, da bi postal kmalu dnevnik.

Nadalje naznanim slovenskim rojakom in rojakinjam, da se naročijo na dobre liste, na Amerikanski Slovenec in na list Ave Maria, ker to sta najboljša lista v Americi za slovenski narod. Nobena slovenska naselbina, nobena slovenska hiša bi ne smela biti brez teh dveh listov, ker to sta najboljša lista za Slovence v Združenih državah, kar jaz vem; ta dva sta se meni najbolj priljubila in se mi najbolj dopadata za čitati. In še enkrat pravim, da bi ne smela nobena slovenska hiša biti brez domačega in dobrega lista, kakor sta katoliška lista Amerikanski Slovenec in Ave Maria. To naj zadostuje za sedaj.

Gospod urednik, še enkrat želim Vam in vsem čitateljem Am. Sl. veselo in mirno novo leto. Vaš naročnik

Frank J. Koren,
2008 Blue Island ave., Chicago.

Jamestown, N. Dak., 8. jan. — Na uredništvo Amer. Slovenca. Dragi mi rojaki in znanci v Jolietu in po širni Ameriki. Dam vam znati o moji dolgi bolezni. Prehladil sem se bil, in bolezen je udarila na srce in pljuča, da sem strašno težko dihal. Pa pomalo sem zopet ozdravel, za kar bodi hvala Bogu in mojemu dobremu zdravniku.

Zima nas je v decembru prav dobro držala, je bilo po 10 do 20 stopinj pod ničlo. Snega je bilo 2 palca in ta je na Novo leto ves skopnel, ker smo imeli jako topel dan. Dne 5. januarja je zopet padlo 2 palca snega in se drži. Prav prijetno vreme, kaj ne? In krave se pasejo, kolikor jim se ljubi. Prihrani se veliko krme in živina stoji prav dobro.

Jaz sem doma iz Gornje Lokvice pri Metliki, moja žena je iz Sel pri Črnomlju. V Ameriko sem prišel leta 1882.

Prav lepo pozdravljam vse moje prijatelje in znance v Jolietu, ravno tako Vas, g. urednik Amerikanskega Slovenca, in vsem čitateljem Am. Sl. želim srečno novo leto.

John Mutz.

VOJNO-VARČEVALNE ZNAMKE VLADE ZDRUŽ. DRŽAV.

(Konec.)

Izguba.

— Če izgubim kake neprilepljene Thrift znamke, ali lahko dobim nazaj svoj denar?

— Ne, te znamke predstavljajo vrednost le za nositelja prav kot poštne znamke.

— Če izgubim svojo Thrift izkaznico, kaj naj storim?

— Napišite zagotovo svoje ime in naslov na Thrift izkaznico. Če jo kdo najde ter vrže v katerikoli poštni nabiralnik, se vam jo bo brez poštnine vrnilo.

— Ali ima neprilepljena vojnovarčevalna znamka vrednost za onega, ki jo najde?

— Da. Iz tega vzroka jo morate tudi prilepiti na vojno-varčevalni certifikat v času nakupa. Napišite preko lica znamke svoje ime in številko certifikata.

— Če izgubim registrirani vojno-varčevalni certifikat, ali če je uničen, kaj naj storim?

— Če se vam ga ne vrne v primernem času, poročajte svojemu poštnemu mojstru, kjer ste registrirali certifikat.

— Kako dobim nazaj svoj denar, če je moj registrirani vojno-varčevalni certifikat izgubljen?

— Potom prošnje pri poštnem uradu, pri katerem ste ga registrirali.

Plačilo pri dozoritvi.

— Kje bo vlada Združenih držav plačala $5.00 dne 1. januarja 1923 za vsako vojno-varčevalno znamko, prilepljeno na vojno-varčevalni certifikat?

— Ali pri zakladniškem departmentu v Washingtonu ali pri kateremkoli poštnem uradu z denarnimi pošiljatvami po desetdnevnem obvestilu.

— Kje se denar izplača, če je certifikat registriran?

— Pri poštnem uradu, kjer se je certifikat registriralo.

Izplačanje pred dozoritvijo.

— Če bo potrebno, da dobim pred 1. januarjem 1923 denar za svoj vojno-varčevalni certifikat, kako ga morem dobiti?

— Če ni registriran, ga vzamite h kateremukoli poštnemu uradu z denarnimi pošiljatvami in izmenjalo se ga vam bo po desetih dneh pisane zahteve, kot predpisano v določbah poštnega departmenta. Če pa je registriran, ga ponesite na poštni urad, kjer je bil registriran.

— Kaj dobim v gotovini za vsako vojno-varčevalno znamko, pritrjeno na moj vojno-varčevalni certifikat, kadar ga predložim?

— Svota je označena na tabeli, ki je natiskana na zadnji strani vsakega vojno-varčevalnega certifikata.

— Ali lahko izmenjam svojo Thrift izkaznico za gotov denar?

— Ne.

— Če moram dobiti denar na svojo Thrift izkaznico ter znamke, kako ga morem dobiti?

— Potom izpolnenja Thrift izkaznice in nje izmenjanja za vojno-varčevalni certifikat z eno znamko, katero se lahko izmenja v gotovino.

— Ali je poštni urad edini prostor, kjer morem izmenjati svoj vojno-varčevalni certifikat pred dozoritvijo dne 1. januarja 1923 ter dobiti nazaj svoj denar?

— Da.

— Koliko časa preje moram obvestiti poštni urad?

— Deset dni preje.

— Če bi mi bilo potrebno izmenjati svoj vojno-varčevalni certifikat za gotov denar, koliko obresti bi dobil za svoje posojilo?

— Malo manj kot tri odstotke.

— Če sem registriral vojno-varčevalni certifikat v enem mestu ter se preselil v drugo, ali moram iti nazaj v ono mesto, kjer sem certifikat registriral, da dobim nazaj svoj denar?

— Ne. Pišete lahko poštnemu mojstru, pri katerem je bil ectrifikat registriran in vašo registracijsko karto na katerikoli poštni urad, ki ga določite.

— Ali lahko zapišem svoje ime na znamko, da jo identificiram?

— Da.

Informacije.

— Kako velika je Thrift znamka?

— Malo večja kot je poštna znamka za dva centa ter zelene barve.

— Kake oblike je Thrift izkaznica?

— Vsebuje prostor za 16 Thrift znamk ter gre zganjena lahko v žep. Obsega 4 proti 8 inčev.

— Kako velika je vojno-varčevalna znamka?

— Nekako štirikrat tako velika kot so poštne znamke ter zelene barve.

— Kako velik je vojno-varčevalni certifikat?

— To je zganjen list, 4 proti 8 inčem v obsegu ter vsebuje dvajset mest za vojno-varčevalne znamke.

— Kje je mogoče dobiti informacije glede vojno-varčevalnih certifikatov in Thrift znamk?

— Pri vsakem poštnem uradu, banki ali drugi agenturi, ali če se vpraša pismeno na National War Savings Committee, Washington, D. C.

IZ STARE DOMOVINE.

Nadučitelj Srečko Malenšek.

Te dni se je raznesla po tuhinjski dolini in še daleč naokrog žalostna vest, da je Srečko Malenšek, nadučitelj v Gor. Tuhinju mrtev. Bil je velik dobrotnik za različne prošnje. Malo pred smrtjo je prišla neka ženska poldrugo uro daleč od njegovega doma k njemu in ga prosila, da bi šel žnjo, da ji napiše tri prošnje za oproščenje od vojakov. Ker je bilo zelo slabo vreme in velik dež, se je začetkoma seveda branil, vendar je njeni prošnji ustregel in šel žnjo poldrugo uro daleč. Ustregel je vaščanom in jim delal prošnje. Ko se je na večer vračal v največji temi in slabem vremenu domov je par korakov pred svojim domom zdrsnil v nek precej globok jarek in pri tem ga je zadela srčna kap ter je na mestu izdihnil. Našli so ga šele drugi dan mrtvega njegovi šolarčki. Vsa tuhinjska dolina in še daleč naokrog ga bodo zelo pogrešali. Bil je ustanovitelj več društev. Njegovo delo bilo je tudi to, da je vpeljal vodovod v Gornji Tuhinj. Uredil in nabral je tudi veliko slovenskih narodnih pesmi. Tukaj je bilo zelo priljuben pevec; tuhinjski cerkveni pevski zbor ga bo zelo pogrešal. Pokopali so ga v Šmartnem ob največji udeležbi. Prišli so od vseh krajev vaščani ter zastopniki različnih društev. Služboval je 31 let v Gor. Tuhinju.

Poročil se je v Novem mestu

g. Julij Helmich, c. kr. poštni oficiant v Zagorju ob Savi, z gospodično Cirilo Meršol, hčerko c. kr. finančne straže nadkomisarja v Rudolfovem.

— V novem mestu se je poročil Rudolf Šebek z gospodično Alojzijo Piščanec, goriško begunko v Rudolfovem.

Smrtna kosa.

V Babnem polju je dne 16. novembra umrla Marija Weber, posestnica, gostilničarka in trgovka, stara 64 let.

V Litiji je dne 20. novembra umrla zasebnica Frančiška Tič, stara 75 let.

V Rožni dolini št. 85 pri Ljubljani je dne 20. novembra umrla učenka VI. razreda ljubljanskega liceja Marija Marinko, stara 18 let. Pokopali so jo na Viču.

Velikanska škoda.

Zupan iz Ozemljana se je mudil te dni doma in si ogledal poškodbe po občini. Hudo so trpele polja in stavbe, le malo bo stanovanj za silo. Kar se tiče vrnitve domov, ni niti misliti na to, da bi se mogli vsi občinarji hkratu vrniti. Predvsem je treba, da se oglasijo delavne moči, ker teh potrebujejo v prvi vrsti. Drugi se bodo mogli vračati pozneje, ko se popravijo bivališča in poskrbi za aprovizacijo občine.

Nesreča pri Sv. Ani.

Pri spuščanju hlodov v gozdu g. Dolenca se je pred kratkim ponesrečil neki ruski jetnik. — Dva hloda sta tudi nevarno poškodovala Matevža Kavčiča od Sv. Ane.

Cene vina na Sp. Štajerskem.

Iz Maribora se poroča: Kljub nenavadno dobri vinski letini so poskočile zopet izdatno vinske cene. Najlaglja vina se kupujejo sedaj liter po 3 krone, srednja po 5 kron in vina boljše kakovosti celo od 7 do 9 kron.

Cene za seno.

Cena za seno znaša sedaj 23 K za 100 kilogramov, in sicer za celo kranjsko deželo. Za razdelilno poslovnico deželnega mesta za krmila v Ljubljani je pa cena za seno določena na 34 kron in sedaj misli marsikdo, da se je cena sena sploh na to višino dvignila. To je pa pomota. Ta cena 34 K velja le za razdelilno poslovnico v Ljubljani, ki prodaja seno na drobno, in sicer z ozirom na to, ker ima s to prodajo toliko večje dobavne in režijske stroške.

Ta preljuba enakopravnost!

Iz Celja pišejo ljubljanskemu "Slovenskemu Narodu" sledeče: Pravni praktikant Rudolf Fohn je zapustil okrajno sodišče v Mariboru z najboljšo kvalifikacijo, čeprav je urad do skrajnosti zanemarjal; predstojnik okrajnega sodišča nadsvetnik D. mu je opetovano zatrjeval, da ga je Pitreichu najtopleje priporočal. Tudi se je Fohn javno hvalil, da sta mu svetnik M. in okrajni sodnik dr. O., katerima je bil prideljen, na svojem stanovanju diktirala sodbe, na podlagi katerih sta ga potem dobro kvalificirala. Vse to seveda samo zaradi Fohnovih rodbinskih zvez in nemškega mišljenja. Njegov kolega R., edini slovenski praktikant ki je po izbruhu vojne vstopil pri mariborskem sodišču v prakso, je vsled vednih šikan po 13 mesečni brezplačni praksi izstopil iz službe. Njemu se je štelo za največjo napako to, ker je obiskoval neko kranjsko gimnazijo in pozneje študiral na češki univerzi v Pragi. V tem tiči sistem, ki se je posebno jasno pokazal pri zadnjih sodnih imenovanjih, ko so posamezni nemški sodniki daleč preskočili svoje boljše kvalificirane slovenske kolege. To je dovolj jasno povedano.

Važen obisk v Zagrebu.

Dne 15. novembra je dospel v Zagreb sektijski načelnik in tajni svetnik baron Nagy iz cesarske kabinetne pisarne, ki je obiskal bana Mihajlovića, nadškofa dr. Bauerja, predsednika stola sedmorice, tajnega svetnika Posiloviča, oddelne predstojnike dr. Krškoviča, dr. Badaja, Rojca in Rauerja ter predsedništvo sabora. Temu posetu uradnika cesarske pisarne se pripisuje velik pomen in politični krogi ga spravljajo v direktno zvezo z jugoslovanskim vprašanjem.

Smrtna kosa.

V Ljubljani so umrli: Alojzija Blažnik, trgovka in hišna posestnica, 6[illegible] let. — Alojzija Gorše, hiralka, 31 let. — Doroteja, Čelik, zasebnica, 67 let. — Ana Kralj, čevljarjeva vdova, 64 let. — Terezija Golob, hči tovarniškega delavca, 4 leta in pol. — Abraham Lupsche in Lenart Klas, pešca. — Francesco Coliccia, italijanski pešec, vojni ujetnik. — Andrej Moravec, čevljar, 58 let. — Frančiška Anžič, rejenka, 1 mesec. — Anton Kalčič, Jan Gluszczak, Miklavž Duka in Fran Szczodanski, pešci. — Anton Novak, bivši čevljarski mestni ubogi, 52 let.

Umrl je 26. oktobra v Pančovi na Ogrskem podpolkovnik Anton Kovačič, komaj 48 let star. Rodil se je v Postojni in je dovršil svoje gimnazijske študije v Novem mestu. Ko je potem na Dunaju prebil prvi državni izpit, se je dal reaktivirati kot rezervni poročnik nekega pešpolka. Umrl je na posledicah srčne hibe, ki si jo je pri dobil na srbskem bojišču vsled prevelikih naporov. V Postojni, Novem mestu in v Ljubljani je zapustil v[illegible] sorodnikov in je v teh mestih [illegible] svoje dobrodušnosti in kot pravi [illegible]ster v zabavanju dobro znan. [illegible] bodo pogrešali.

V Gradcu je umrla mati vseučiliškega docenta dr. Koslerja, stara 79 let.

V Trstu je umrl tamkajšnji trgovec Josip Ivančič.

V Senožečah je 15. novembra umrla posestnica Ana Piano.

Hrvatska deca.

Deca iz Istre, Hercegovine in Dalmacije, ki je v svrho prehrane poraz[illegible] deljena po Hrvatski, se v doglednem času ne bo vrnila v svojo domovino. Osrednji deželni odbor na Hrvatskem se je pobrigal za to, da more ta deca brez ovir hoditi na Hrvatskem v šole in šole tam dovršiti. Pri tem ga podpira predstojnik oddelka za bogoslužje in nauk Milan Rojc.

Prijatelj mačk.

Žena svojemu natrkanemu možu pozno zvečer: "Da bi te strela! Že zopet si prišel vinjen in z mačkom domov."

Mož: "Vsled hudega mraza nisem mogel revčka zunaj pustiti."

PAIN-EXPELLER

je postal domača beseda v vsaki slovenski družini radi neprekosljivega čina pri tolikih bolečinah in nadlogah.

Sedajne razmere so nas primorale, povišati ceno na 35 in 65 centov za steklenico, ako hočemo, da ostane iste kakovosti in da enako učinkuje.

S tem imate jamstvo, da staro, dobro sredstvo z isto močjo tudi dobite. Nikar se dajte premotiti z nižjo ceno ničvrednih ponaredb.

Stari, pravi Pain-Expeller dobete le v zavitku kot je tu naslikan. Pri kupovanju pazite na sidro znamko, na besedo **Loxol** in na naše ime.

Pravi Pain-Expeller je dobiti v vseh uglednih lekarnah in naravnost od nas. Steklenica za 65c. je koristneja kot pa za 35c. ker obsega več kot dvakrat toliko.

F. AD. RICHTER & CO.
74-80 Washington Street, New York

Union Coal & Transfer Co.

515 CASS STREET, JOLIET, ILL.

Piano and Furniture Moving

Chicago telefon 4313. **Northwestern telefon 41[illegible]**

Prvi in edini slovenski pogrebniški zavod

Ustanovljen l. 1895.

Anton Nemanich in Sin

1002 N. Chicago Street

Konjušnica na 205-207 Ohio St., Joliet, Ill.

Priporoča slavnemu občinstvu svoj zavod, ki je eden največjih v mestu; ima lastno zasebno ambulanco, ki je najlepša v Jolietu in mrtvaške vozove in kočije.

Na pozive se posluži vsak čas ponoči in podnevu.

Kadar rabite kaj v naši stroki se oglasite ali telefonajte. Chicago tel. 2575 in N. W. 344.

Naši kočijaži in vsi delavci so Slovenci.

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

V ZJEDINJENIH DRŽAVAH SEVERNE AMERIKE. Sedež: JOLIET, ILL. Inkorp. v drž. Ill., 14. maja 1915 Inkorp. v drž. Pa., 5. apr. 1916

Vstanovljena 29. novembra 1914

DRUŽBINO GESLO: "VSE ZA VERO, DOM IN NAROD." "VSI ZA ENEGA, EDEN ZA VSE."

GLAVNI ODBOR:

Predsednik.....GEORGE STONICH, 815 N. Chicago St., Joliet, Ill.
I. podpredsednik.....JOHN N. PASDERTZ, 1506 N. Center St., Joliet, Ill.
II. podpredsednik....GEO. WESELICH, 5222 Keystone St., Pittsburgh, Pa.
Tajnik.....JOSIP KLEPEC, Woodruff Road, Joliet, Ill.
Zapisnikar.....ANTON NEMANICH, Jr., 1002 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Blagajnik.....JOHN PETRIC, 1202 N. Broadway, Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

JOSIP TEŽAK, 1151 North Broadway, Joliet, Illinois.
MATH OGRIN, 12 Tenth St., North Chicago, Illinois.
JOSIP MEDIC, 918 W. Washington St., Ottawa, Ill.

FINANČNI IN POROTNI ODBOR:

ŠTEFAN KUKAR, 1210 N. Broadway, Joliet, Illinois.
JOHN JERICH, 1026 Main St., La Salle, Illinois.
JOHN J. ŠTUA, Box 66, Bradley, Illinois.

GLASILO: AMERIKANSKI SLOVENEC, JOLIET, ILL.

AJEVNO DRUŠTVO ZA D. S. D. se sme ustanoviti s 8. člani(icami) v kateremkoli mestu v državi Illinois in Pennsylvaniji z dovoljenjem glavnega odbora. Za pojasnila pišite tajniku.

Vsa pisma in denarne pošiljatve se naj naslove na tajnika. — Vse pritožbe se naj pošljejo na 1. porotnika.

Zadnja kmečka vojska.

ZGODOVINSKA POVEST IZ LETA 1573.

Spisal Avgust Šenoa. — Iz hrvaščine poslovenil L. J.

(Dalje.)

Kmetje molče. Tedaj obstane Petrovo oko na pisarju, ki gleda kakor maček v Tahovo slugo.

"Oj," se nasmeje Peter, "katera voda pa je tebe prinesla, izprijeni malopridnež? Si-li pozabil, da rastejo tod vešala?"

"Prišel sem," reče pisar hudomušno, vstopivši se pred Bošnjaka, "da povem tebi in tvojemu gospodarju, da so se mi rebra zacelila in da ima batina dva konca, vrv pa ne vpraša, je-li vrat kmečki ali velikaški."

"Kaj, malopridnež," poskoči Bošnjak togotno, "ti zmerjaš mojega gospodarja? Možje," se obrne k tovarišem, "zvežite psa!"

Drmačič se umakne, oboroženi vstanejo, ljudstvo skoči mrmrajoč na noge, Bošnjak zažvižga in deset oboroženih slug se navali v sobo.

"Zvežite psa," zakriči Bošnjak, ::a vi kmečki malopridneži, se mi ne premaknete z mesta."

V tem trenotku se dvigne Elija, razgali prsa, na katerih se je videl bel križ iz platna, vzdigne vrč in zagrmi z gromovitim glasom:

"Prišel je čas, bratje! Za svobodo in pravico naj se dvigne kramp in motika. Kmet je svoj gospodar, naj pade Tahi! Na noge!"

"Na noge!" zaori ljudstvo in hipoma se zablešče v vsaki roki sablje in puške.

Bošnjak prebledi.

"Zvežite me!" se zakrohota Drmačič.

"Na noge! V imenu božjem!" zakliče Nožina in ustreli skozi okno. Kot bi trenil, se navali v sobo štirideset kmetov s puškami, kot bi trenil so ležali Tahovi sluge zvezani na tleh. Puška za puško poka, cerkveni zvon poje glasneje in glasneje, iz daljine se odzivajo druge puške, drugi zvonovi, po celem širnem kraju vrvi narod pod orožje, po celem kraju grmi skozi pustno noč gromoviti vzklik: "V imenu božjem naj se dvigne kramp in motika za staro pravdo!"

XXXII.

"Kaj ste se za Boga prestrašili, sin?" vpraša Uršula Stepka, ki se je ravno vrnil iz Zagreba v Mokrice.

"Slaba je," odvrne velikaš, hodeč nemirno gori in doli po sobi.

"Kakih novic prinašate? Kmetje se puntajo."

"Da, žalibog se puntajo," reče velikaš, zroč v tla.

"Govorite, za Boga!"

"Vzeli so nam vajeti iz rok. Ne vem, kaj mislim. Kakor črni krokarji so prihajale z vseh strani slabe novice v banski dvor. Prokleta kmečka reka se razliva kakor hudournik po celem kraju. Ne puntajo se samo Tahovi podložniki pod Susjedom in v Stubici; tudi baničini kmetje na Cesargradu vzdignejo besne glave. Oskrbnik se jim je uprl, a kmetje so zapalili grad in odvzeli topove, oskrbnik pa je izgubil glavo. Na okiški gori in okoli Kerestinca se je dvignilo ljudstvo in razdejalo kerestinski dvor. Draganiško plemstvo gre s svojo zastavo v Jastrebarsko, da udari na banico. Krvnik Tahi je zaprl susjedska vrata in nameril topove. Misli, da se bo ohladila kmečka kri ob njegovem zidovju. A kmetje niso navalili na Susjed. Povsodi po sneženi ravnini vidite, kako se vije dolga vrsta razjarjenih kmetov kakor črna kača, kakor se jim lesketa orožje, kakor oster trn. Povsodi se čuje zvonenje zvonov, povsodi plamte Tahovi dvori. Dirjal sem skozi Stupnik. V vasi ni skoro moške duše. Vsi so se priklopili vojski, ker vojsko imajo. Krdelo se priklopi h krdelu in nastane četa, četa k četi in ustvarila se bo vojska. Vse se je spuntalo hipoma kakor strela."

"Ne gredo nad Susjed, nad Taha? Kam gredo?" vpraša Uršula.

"Kaj jaz vem! Na večerno stran gredo. Slišal sem, da so se navalili čez Sotlo na Štajersko."

"Kaj hočejo Hrvatje ondi na Štajerskem? Saj tam ni Taha?"

"Kaj jaz vem!" udari Stepko srdito z nogo ob tla, — "a čujte, kaj je to? Zvonovi zvone. Slišite vpitje?" Stepko hiti k oknu, odpre ga: "V imenu božjem! To je pod mojim gospodstvom!"

V sobo plane drhteč mokriški oskrbnik.

"Gospodar!" reče, "slaba je! Vojska hrvaških kmetov stoji z Elijo Gregoričem pri Dubovi in gre proti Brežicam. Dva tisoč oboroženih ljudi. Štajerci se jim povsodi pridružujejo. A zlo je seglo tudi do nas. Naši Jesenični so posekali mitnico in vzeli gosposki brod. Z Bregane so iztirali vaše oskrbnike in zvone z vsemi zvonovi. Po vaseh letajo konjeniki, moški se zbirajo pod orožjem in vpijejo, da nimajo več gospodarja, da gredo k Hrvatom v Dubovo."

"Moj Bog!" lomi Uršula roke, "izgubljeni smo!"

"Oskrbnik!" reče Stepko prestrašen, "zaprite grajska vrata, namerite topove, zberite posadko; koliko mož imamo?"

"Okoli štirideset."

"Ne več?"

"Ne!"

"Počakajte! Nesli boste pismo gospodu uskoškemu oberstlajtnantu Jošku Turnu v Kostanjevico. Povejte mu, kaj je in mu recite, naj hitro pošlje tristo Uskokov in dve vreči smodnika. Da, ali je Svrač v gradu?"

"Je!"

"Pošljite ga sem! A idite hitro!"

Oskrbnik odide in čez malo časa se pojavi pred gospodarjem kmet Ivan Svrač.

"Kaj želite, milost?" vpraša kmet hladno, motreč izpod očesa Stepka.

"Je-li vrag obsedel vaše kmečke glave? Kaj iščete na Štajerskem in na Kranjskem?" zakriči velikaš.

"Kaj jaz vem," skomizgne kmet z rameni, "saj veste, da sem bil tu v službi."

"A ti moraš vedeti, kaj nameravajo!"

"Povem vam, gospodar, da ne vem; vprašajte jih sami."

"Ivan!" reče Stepko mehkeje, "vzemi konja in poleti v Dubovo k Eliji. Roti ga, naj se spomni našega dogovora, naj se vrne, naj udari na Susjed."

"Dobro," reče zategnjeno Ivan čez nekaj časa. "Ne vem, ali bo hotel."

Po teh besedah se izmuzne kmet iz sobe.

"Jaz grem doli v vas, tašča, da ustavim kmete. Ne povejte Marti ničesar o tem, da se ne preplaši."

"Nikar, Stepko, za Boga!" prosi Uršula.

"Mislite-li, da se Stepko Gregorijanec boji? Da vidimo! Z Bogom!"

Ura za uro je minevala in v smrtnem strahu je preštevala gospa Uršula minute, tolažeč svojo hčer. Že je bilo blizu noči. Naposled se vrne gospodar in pozove taščo k sebi.

"Kaj je?" vpraša Uršula svojega mračnega zeta.

"Se je vrnil oskrbnik?"

"Ne."

"Vse narobe! Kuga naj jih podavi," zaškriplje Stepko in skrči pest. "Poletel sem z desetimi možmi do broda. Na stotine kmetov se je gnetlo ob Savi — vsi oboroženi, vsi kakor opremljeni za daljno pot. Po petdeset in petdeset se jih je prepeljevalo čez Savo. Zaklical sem jim, naj se ustavijo in kam da gredo? Ne odgovore mi ničesar. Vzpodbodem konja in poletim do broda, da prestrižem kmetom pot. — "Kam greste, malopridneži?" zakličem. "K svojim bratom," mi odvrne star Jeseničan, "po svojo pravdo." "Proti komu?" "Proti gospodi." "Ne veste-li, hudobneži, da sem jaz vaš gospod?" "Bili ste," odgovori stari norec, "a sedaj je drug red. Ognite se s pota, ker se zgodi lahko nesreča!" reče starec in pokaže s prstom na stotine sulic, ki so bile vse naperjene proti meni. Obotavljaj sem se nekaj časa, a med druhaljo se pojavi glasno mrmranje in gnječa me odtisne od brega."

Uršula je komaj dihala.

"Se je vrnil Svrač?" zašepeče prepadena.

"Da!"

"Kaj je odgovoril Elija?"

"Prepozno! Da se ne vrne. Da smo prevarali ljudstvo in se hoteli pomiriti s Tahom. Sedaj so se dvignili zoper vso gospodo."

"A kdo nas je izdal?" zadrhti Uršula.

"Oh, ko bi vedel!" dvigne Stepko pest; "poslal sem Svrača drugič in mu naročil, da ni govora o miru s Tahom, ker se je Zofija omožila z Miličem. Naj se vrnejo, ker jih dam drugače natakniti na raženj."

"In kaj je izvedel Svrač?"

"Da se ne vrnejo več," odvrne Stepko s povešeno glavo.

"Nož se je obrnil proti nam," se izvije vzdih Heningovici, "pomagaj nam Bog!"

* * *

Gašper Posinger, upravitelj grada v Brežicah, kar besni od togote. Z bobnom je dal poklicati v trdni grad vse meščane, da ga branijo pred hrvaškimi kmeti, katerih krdela se vale od Dubove. Deset jih je prišlo, drugi so odgovorili: "Nočemo!" Dne 3. svečana leta 1573. okoli poldne prileti na brežiški trg konjenik, kmet Šantalič. Ogrnjen je bil z obrnjenim ovčjim kožuhom, za klobukom mu vihra pero, v desnici ima sabljo, v levici pa belo zastavo.

"Oj ljudje Brežičani! Pošteni meščani!" zakliče kmet narodu, ki je priletel z vpitjem pred hišna vrata. "Čujte! Pošilja me k vam glavar Elija. Naša vojska gre semkaj, a ne bojte se je! Ne storimo ničesar hudega! Bratje smo in prijatelji! Nad gospodo gremo. Nočemo davkov, nočemo mitnic, nočemo biča!"

"Nočemo biča!" zagrmi narod.

"Pa dobro," nadaljuje Šantalič, "bodite naši, izročite nam mesto."

"Hočemo! Vaši smo!" vpijejo Brežičani. V tem hipu skoči iz narodove srede debel človek, brežiški župan Jure in prične kričati na ves glas:

"Ubijte pijanega Hrvata! Ste-li slišali, pogan nas ščuje proti milostljivi gosposki. Ubijte ga, če ne, vas dam zapreti."

Srdito dvigne župan pest, a na gradu poči gromovito top.

"Ha, ha! Doli z županom! Doli z licemercem!" besni narod. "O pravem času je prišel Hrvat! Sedaj bo konec gospode in krvniških sužnjev," se zakrohota Nikolaj Krobat in udari župana z dlanjo po trebuhu, da je na mestu poljubil zemljo.

"Brežičani," dvigne Nikolaj cepec, "ste-li ljudje?"

"Smo."

"Brežičani! Hočeteli, da vam še sedaj nemška gospoda bobna po hrbtu in koplje po mošnji?"

"Nočemo!"

"Doli z gospodo! Naj pridejo Hrvatje! Je-li prav, bratje?"

"Naj pridejo Hrvatje!" vzkipi narod.

Čez eno uro pride bobnajoč in kličoč pod belo zastavo s črnim križem na konjih in peš dva tisoč hrvaških in štajerskih kmetov, na čelu jim Elija Gregorič. Nikolaj Krobat ima nagovor, Brežičani se udajo in rujno vino iz sodov debelega župana krsti vnovič staro pravdo; toda gromovito zakliče Gregorič: "Naprej, bratje, naprej! Dolga pot nas še čaka!"

Od Stare vasi do Vidma ropoče boben. Včasih poči puška in odmeva zamolklo po sneženi ravnini. Štajerke prilete na prag. Hrvatje gredo, nad gospodo gredo. Jih je pa kakor listja in trave. Dolga, dolga vrsta. Ne vidiš ji ne konca ne kraja. Eni gazijo peš sneg, drugi jezdijo na konju. Čudni ljudje, brkati svatje. Eni imajo široke klobuke, drugi kučme, eni opanke, drugi črevlje, eni plašče, drugi obrnjene kožuhe, tretji pisane suknje iz debelega sukna, četrti koce. Na brkih se jim dela ivje. Vsi gledajo veselo pred-se. Saj so svobodni. Nekateri nosijo puške, drugi sulice; eni sablje, drugi kose, tretji sekire, a dosti jih je bilo tudi s cepci in gorjačami. Vsak ima na prsih bel križ; sami pravijo, da so križarji, vsakemu vihra na klobuku ali kapi pero, a pred vsemi se vije bela zastava s črnim križem. Zraven nje jaha mirno zroč pred-se voditelj — Elija Gregorič. To je človek! Svobodno gleda, za pasom se mu bliščijo srebrni samokresi, ničesar se ne boji. Tudi štiri topove imajo na kolesih. Te so jim poslali Cesargrajci, in tudi deset dvocevk iz železa. Človeka je skoro strah. Toda veseli so. Bobnajo, kakor da gredo na žegnanje, pokajo, kakor da gredo na ženitovanje, in pojo — čudno, čudno zategnjeno pesem, kakor da pojo "bile". Pridejo do Vidma. Tu je treba počakati, tako pravi Elija. Vstopi, kakor veš in znaš, v hišo, v hlev, v žitnico, v cerkev, ali pa čakaj v snegu. Večer je, megleno in fimerno. Tam za Savo se bliščе iz hišnih oken krškega trga sveče, gričevja se dvigajo strmo v meglo, suho vejevje štrli v zimski zrak, torba je polna snega. Toda kaj škoduje megla in sneg, da si le sam svoj. V Vidmu je toliko ljudstva, kakor da bi bil nasejal krompirja. Največja gnječa je pred hišo vaškega župana. Tu stoje topovi, tu je pri vratih prislonjena zastava. Vrata so odprta. Glavarji hodijo vun in noter, kakor da je to krčma."

"Kaj čakamo za vraga tukaj," vpraša pred vrati Pavel Fratrič, glavar stupniški, "kako kašo kuha zopet Elija?"

"Da, na mojo vero, kašo," se nasmeje Ivan Karlovan, glavar stenjeveški in diha v pesti, "za veliko gospodo. Imela bo kaj jesti."

V županovi veliki sobi je gorelo v peči. Kraj nje se je iztegnil po klopi Nožina. Na tleh leži njegova puška. V kotu sedi na tleh Matej Gušetič in reže hlebec, gledajoč Nikolaja Krobota, ki se pogovarja pri dolgi mizi z Nikolajem Kupiničem, a pri oknu šepeče mali pisar važne stvari Metličanu Doročiču. Čez nekaj časa stopi v sobo Ivan Svrač, moker in utrujen od pota.

"Oho! Ti, Svrač?" zakličejo vsi.

"Kje je Elija?" vpraša prišlec in seže po vrču.

"Tam v Krškem," odgovori Gušetič. "Dogovarja se z meščani, naj se udajo in naj se priklopijo k nam."

"Pasje vreme!" se otrese Svrač, "ne čutim več kosti."

"A kaj si našel?" izpregovori pisar.

V tem se pojavi na pragu Elija, tik njega črevljar Jure Planinec in krojač Osvald, meščana iz Krškega.

"Pomozi Bog, bratje!" jih pozdravi Elija. "Sreča nam dobro služi. Lepo smo se dogovorili z meščani v Krškem. Naši so. Prisegli smo drug drugemu in evo, pošiljajo nam poštena človeka za poroštvo."

"Duše mi," se udari črevljar na prsa, "pošten sem. Skrivijo naj se vse moje pete, ako nisem pošten. Mika me napraviti par črevljev iz gosposke kože."

"Ti si že došel, Svrač," reče Elija, "kakšnih novic prinašaš?"

"Ni se treba bati ne Uskokov, ne od Zrinjskih konjenikov. Lahko gremo svobodno naprej."

"Dobro," reče Elija, "jutri zarano pojdemo čez Savo. Ti, Kupinič, vodi vojsko, s teboj pa naj gre Turkovič, Fratrič, Nikolaj Bartolič in Gregor Drvodelič. Tisoč ljudi naj gre z vami, vzemite pet velikih pušk in dva topova."

"A ti, glavar?" vpraša Krapinič.

"Jaz grem dalje proti Sevnici in v gore nad Pilštajn, kjer nas čaka Šterc. Vi pojdite iz Krškega mimo Drenove v uskoške gore. Z druge strani pridejo tja Jastrebarčani, in od ondi udarite na Metliko, ki vas pričakuje. Da, Drmačič, sedi in napiši pismo, da ga nese Nožina med Uskoke. Obljubili so, ne izneverijo se. Toda naj vidijo črno na belem, da jih kličemo v krog za brate."

(Dalje prih.)

Pomnožitev prebivalstva na Ruskem.

V nemških listih čitamo primere o premoženju prebivalstva na Nemškem in na Ruskem. Na Nemškem se je v prvih 14. letih tekočega stoletja število porodov skrčilo v primeri z dobo od 1871. do 1880. leta. To se je zgodilo vsled tega, ker se je silno mnogo ljudi naselilo v velikih mestih. V sedanjem stoletju je bilo na Nemškem 7 milijonov porodov manj, kakor v letih 1871.—1880. Na Ruskem se je pa prebivalstvo od l. 1897. do konca l. 1912. pomnožilo od 129.2 milijonov duš na 171 milijonov duš. Prirastek znaša torej v 16. letih 41.8 milijonov duš. "Munchner Neueste Nachrichten" pravijo, da posveča Rusija otrokom zaradi tega veliko pazljivost, ter ima ogromno mnogo rodovitnega sveta, ki še ni obdelan. Rusija ima glasom tega lista jako mnogo zavodov, v katere sprejema nezakonske otroke. Samo v en tak zavod v Moskvi pride na leto do 200,00 0nezakonskih otrok, ki jih vzgoje za kmetovalce.

Zadnji petek sem vprašal in komentiral sledeče:

Kdo ve kraj slavnostne večerje?

Razposlana so bila vabila. Ponatisnemo eno iz radovednosti dobesedno, kot sledi:

Joliet, Ill., 28. dec. 1917.

Gospod (Ime izpustimo) ....., ...

v Joliet, Ill.

Cenjeni sobrat: —

Jolietska društva pripadajoča h K. S. K. Jednoti nameravajo prirediti dne 13. jan. 1918 ob pol sedmih zvečer slavnostno večerjo (banket) v počast članom glavnega odbora K. S. K. Jednote. Radi tega ste naprošeni, da se imenovanega banketa udeležiti blagovolite in nas z Vašo prisotnostjo počastite.

Kličemo Vam: "Na veselo svidenje", ter beležimo s spoštovanjem in bratskim pozdravom,

vdani Vam,
odborniki društev K. S. K. J.
v Jolietu, Ill.
po A. Golobitsh, predsednik.

Komentar —

Torej le nameravajo... ne omenijo pa kje bo "slavnostna večerja".

Iz tega vabila je razvidno, da se sploh ne ve, če bo "slavnostna večerja" ali ne, ker jo le **nameravajo** prirediti.

In ker ne omeni kraja, kje se ima prirediti, zato je soditi, da je sploh ne bo.

Sicer pa že par tednov razprodajajo vstopnice po $1.50 za nekak banket, ki se bo baje vršil v **Sternovi dvorani**, zvečer 13. jan. t. l.

Zakaj pa ne bi priredili banket raje v Jednotini dvorani? Morda za to ne, ker bi bila dvorana zastonj in potem bi bile vstopnice lahko ceneje?

No, pa ker se vse jednotine potrebščine, kakor knjige, tiskovine, glasilo in drugo kupuje pri židih, pa naj še gl. odbor slavijo v židovski dvorani. To so bratje in narodnjaki!

K temu poročam danes, da banketa v nedeljo res ni bilo, ker so vsi "lukamatije" odpovedali službo in ni bilo mogoče "milim gostom" priti pravočasno. Je res križ! **X.**

Prehlajenje

je nekaj jako neprijetnega, zato je navada, da trpin išče hitro pomoč. Ljudje, ki so rabili Severove krogljice zoper prehlad in hripo (Severa's Gold and Grip Tablets), pravijo o uspešnosti tega leka v manj kot 24. urah po rabljenju, ako se vzamejo pravočasno. Mr. John Mikusek iz Buyck, Minn., nam je pisal sledeče: "Severove krogljice zoper prehlad in hripo so neprecenljive. Imel jih bom vedno priročno." Cena 30 centov v vseh lekarnah, ali pa pišite po nje naravnost izdelovateljem — W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Iowa. — Adv. Jan.

Prve cigarete.

Težko si je misliti čas, ko ljudje niso tobaka kadili, njuhali, zvečili itd. in vsled tega tudi včasih bljuvali. Pred odkritjem Amerike, stari svet ni poznal tobaka in njega užitka. Krištof Kolumb in njegovo moštvo so prvi videli človeka kaditi. Ko so leta 1492 prišli k otoku San Salvador, so k svojemu začudenju opazili skupino rjavih ljudi, ki so sedeli okoli ognja ter spuščali iz nosa dim. Ko so jih bolj natančno ogledali, so videli, da imajo en konec tankega in suhega listja, zavitega v fine koruzne liste, v ustih, dočim imajo drugi konec prižgan. Indijanci so kadili prve cigarete. To tajinstveno rastlino so domačini imenovali "tobako". Od tod ime tobak, pa ne od otoka Tobago, ki so ga štiri leta kasneje odkrili.

Ali ste bolni? Naj vas ozdravim.

Ali trpite na revmatizmu, glavobolu, hrbtobolu, nevralgiji, nervoznosti, slaboči, zgubo spanja, želodčnih težkočah, na ledvicah in mehurju srcu ali pljučah, slabi krvi ali spuščajih? Pridite k meni predno greste k drugemu zdravniku. Jaz vas pregledam in svetujem zastonj. Jaz vas morem ozdravit brez denarja. Jaz vem, da boste zadovoljni z mojem delom, ker želim, da me priporočite svojim znancem.

Dr. W. H. Starr

Soba 400 Joliet National Bank Bldg., Joliet, Ill.

Uradne ure od 9. zj. do 8. zv., ob nedeljah do poldne.

Naša velika in moderno urejena tiskarna

izdeluje najhitreje in najličneje VSE VRSTE TISKOVINE ZA

slavna društva,

cerkve in šole,

trgovce in obrtnike,

ter zasebnike.

Prestavljamo iz slovenskega in drugih jezikov v angleškega in obratno.

Predno naročite tiskovine, kakor: Pismeni papir, kuverte, vizitke, nakaznice pobotnic, pravila in poročila, ali tiskovine za prirejanje veselic in razne druge take stvari. Pišite nam za cene, da si prihranite denar.

Amerikanski Slovenec

Prva slovenska unijska tiskarna v Ameriki.

V lastnem domu---1006 N. Chicago St., Joliet, Ill.

MALI VITEZ

(PAN VOLODIJEVSKI.)

Zgodovinski roman. Spisal H. Sienkiewicz.

Po poljskem izvirniku poslovenil Podravski.

(Dalje.)

Evica je bila kakor omračena. Ko ji je bil Azija razodel, da ji je naklonjen, je bila še skoro otrok; potem ga ni bila videla več let ter je nehala misliti nanj. Pač pa ji je ostal po njem spomin na razdražnega dečka, ki je bil na pol tovariš njenega brata, na pol pa služabnik. Toda sedaj, ko ga je ugledala iznova, je stal pred njo lep junak, grozen kakor sokol, dostojnik in proslavljen četovalec in vrhutega sin sicer tujega, toda knežjega rodu. Torej se ji je tudi pojavil sedaj docela drugačen, in pogled nanj jo je ozaril in omamil. Spomini so se novič prebudili iz sanj. Njeno srce se ni moglo takoj zaljubiti v junaka, toda čutila je v sebi slast do ljubezni.

Ko Barbka ni mogla ničesar pozvedeti, je odšla z Zofijo Bosko in Evico v stransko sobo in jela tu iznova siliti vanjo.

"Evica, govori hitro, zelo ihtro! Ali ga ljubiš?"

Gospodični Evici je gorelo lice. Bila je to črnolasa in črnooka gospodična ognjene krvi, in ta kri ji je vselej, kadar je kdo omenil ljubezen, udarila v obraz.

"Evica!" ponovi Barbka že desetič, "ali ga ljubiš?"

"Ne vem," odgovori gospodična Novoveška po kratkem pomisleku.

"Ali ne tajiš? Oho! Že vem to. Samo ne obotavljaj se! Jaz sem tudi prva rekla Mihaelu, da ga ljubim — toda nič — in dobro! Imela sta se gotovo zelo rada. Aha, sedaj umejem. Zato je hodil mračen kakor volk, ker mu je bilo dolgčas po tebi. Toliko da ni usahnil. Kaj se je zgodilo med vama? Povelj!"

"V kolarni mi je rekel, da me ljubi," je šepnila gospodična Novoveška.

"V kolarni!... To je bilo prvič...! A potem... Kaj?"

"Potem me je objel in me začel poljubljati..." je nadaljevala gospodična.

"Naj ga ne poznam tega Melehoviča! A ti kaj?"

"Jaz sem se bala kričati."

"Bala se je kričati Zofija, ali čuješ? A kdaj se je razkrila vajina ljubezen?"

"Oče je prišel ter ga udaril s čakunom, potem je pretepel tudi mene, nje ga pa je dal pretepsti tako, da je siromak ležal štirinajst dni."

Zdajci se je Novoveška razjokala nekoliko od žalosti, nekoliko od zadrege. Videča solze, se je razjokala tudi Zofija Boska in modre so se ji zalile s solzami. Barbka pa je jela tolažiti Evo:

"Vse se še izide dobro. To je moja skrb. Mihaela in Zaglobo zaprežem v delo. Pregovorim ju, ne boj se! Bistroumju gospoda Zaglobe se ne ubrani nihče. Niti ne poznaš ga. Ne jokaj se, Evica; čas je, da gremo k večerji."

Melehovič ni prišel k večerji. Sedel je v svoji sobi, si grel na kominu žganjico s strdjo ter jo odlival v manjšo posodo, jo pil in pri tem grizel suhor. Gospod Boguš je prišel že pozno ponoči k njemu, da sta razpravljala novice.

Tatar ga posadi na stolec, prevlečen z ovčjo kožo, postavi predenj čašo tople pijače in ga vpraša:

"Ali me hoče gospod Novoveški še zmerom imeti za hlapca?"

"O tem ni treba niti govoriti," odgovori Boguš. "Prej bi se utegnil oglasiti zate gospod Nenašinec, pa tudi ta nima pravice do tebe, zakaj njegova sestra je že davno umrla, ali pa si sama nikakor ne želi premeniti usodo. Gospod Novoveški ni vedel, kdo si, ko te je kaznoval zaradi dotike z njegovo hčerko. Sedaj pa hodi kakor omračen, zakaj dasi je njegov oče povzročil naši domovini dokaj zla, je bil vendar znamenit bojevnik in — najsi bo, kakor hoče — kri ni voda! Za Boga! Nihče ti tukaj ne skrivi lasu, dokler zvesto služiš domovini, zlasti ne zato, ker imaš mnogo prijateljev."

"Zakaj naj bi ji služil zvesto?" odgovori Azija. "Moj oče vas je pobijal, toda bil je pogan, jaz pa spoznavam Kristusa."

"To je to! To je to! Ne moreš se vrniti na Krim, kvečjemu, če se odpoveš veri. Ker pa s tem izgubiš tudi izveličanje, ne morejo niti zemeljske dobrote, niti dostojanstva nadomestiti te izgube. Res, še hvalo si dolžan gospodu Nenašincu in gospodu Novoveškemu, zakaj prvi te je oprostil iz poganskih rok, drugi pa te je odgojil v pravi veri."

Azija odgovori:

"Vem, da sem jima dolžan hvalo, in hočem ju tudi nagraditi. Prav ste govorili, ko ste dejali, da sem tu užil toliko dobrot."

"Govoriš tako, kakor bi imel grenčico v ustih; toda računaj sam, koliko prijateljev imaš."

"Njegova milost, gospod hetman, mi je po[illegible] — [illegible]

navljal do smrti — ali še kdo drug — ne vem."

"A tukajšnji poveljnik? Ali misliš, da bi te izdal v čigave roke, najsi bi tudi ne bil sin Tuhajev? In ona! Gospa Volodijevska? Čul sem, kaj je govoriła o tebi pri večerji... Da, še preden te je Novoveški spoznal, se je potegnila zate! Gospod Volodijevski je pripravljen storiti zate vse, ker razen nje ne vidi sveta; sestra pa ne more brata ljubiti bolj, nego ljubi ona tebe. Ves večer je imela tvoje ime v ustih.."

Mladi Tatar je sklonil glavo ter jel pihati v čašo tople pijače; ob pihanju se mu je spodnja ustnica pomeknila nekoliko naprej, zato je bil videti kakor pravi Tatar. Gospod Boguš, to videč, mu reče:

"Bog ve, kako zelo si v tem hipu podoben staremu Tuhaj-beju! Dobro sem ga poznal, videl sem ga na kanovem dvoru in na bojišču; potoval sem v njegovo stolico vsaj dvajsetkrat."

"Bog naj blagoslovi pravičnike, a kuga naj zadavi tlačitelje!" odgovori Azija. "Naj živi hetman!"

Gospod Boguš izpije ter reče:

"Naj živi zdrav še dokaj let! Sicer nas je le peščica, ki stojimo pri njem, toda vsi smo pravi vojaki. Bog daj, da se ne vdamo tem lakomnikom, ki samo zborujejo ter kujejo izdajstvo proti kralju. Lopovi! Mi stojimo tu podnevi in ponoči pred sovražnikom, oni pa tam vozijo polne neške mesa in prosa ter bobnajo z žlicami po njih! To je njih delo. Gospod hetman pošilja poslanca za poslancem, prosi pomoči za Kamenec in napoveduje njega prepast, kakor je Kasandra napovedovala prepast Ilije in rodu Prijamovega, a ti ne mislijo na nič, nego neprestano zasledujejo, kdo se je pregrešil zoper kralja."

"O čem govorite, gospod?"

"Eh, nič! Samo primerjal sem naš Kamenec Troji, in o Troji si bržkone že slišal. Naj le nastanejo nekoliko mirnejši časi, pa ti hetman preskrbi domovinstvo. Že se bližajo časi, ko za tako priliko ne bo sile, samo če se hočeš pokriti s slavo."

"Bodisi da se pokrijem s slavo, ali pa da mene pokrije črna zemlja. Še začujete o meni, kakor je Bog v nebesih."

"Kaj pa oni? Kaj Kričinski? Ali se vrne ali ne? Kaj dela sedaj?"

"Oni stoje ondi ter se pripravljajo na prezimovanje. Nekateri so na Urijski stepi, drugi pa še dalje. Težko se jim je sporazumljati med seboj, ker so daleč vsaksebi. Pripravljeni pa so, da se vrnejo na pomlad v Drenopolje ter vzamejo kar največ živeža s seboj."

"Za Boga! To je nekaj važnega. Ako bo v Drenopolju velik vojaški kongres, pa je vojna z nami neizogibna. To je treba takoj poročiti hetmanu. Ta si tudi že domišlja, da se vname vojna, toda to bi bilo že docela zanesljivo znamenje."

"Halim mi je dejal, da se celo sam sultan napravlja na pot v Drenopolje."

"Hvaljeno bodi ime Gospodovo! Toda mi imamo le peščico vojakov. Vsa naša nadeja je kamenska trdnjava. Ali stavi Kričinski kaj pogojev?"

"Pritožb zapisuje več nego pogojev. Splošna pomilostitev, vrnitev pravic in privilegij plemstvu, kakršne je imelo v prejšnjih časih, in ohranitev prejšnjih dostojanstev — to je vse, kar zahtevajo. Ker pa jim je sultan že priznal več, se še obotavljajo."

"Kaj praviš? Kako jim more sultan priznati več nego ljudovlada? V Turčiji vlada absolutum dominum, a vse pravice so zavisne zgolj od sultanove dobre volje. Najsi bi tudi ta, ki živi in vlada sedaj, izvršil vse obljube, njegov naslednik jih lahko prelomi in potepta, kadarkoli se mu poljubi. Toda pri nas je privilegij sveta reč, in kogar poplemenitijo, temu sam kralj ne more vzeti ničesar."

"Pravijo, da so bili plemiči; ker pa so ravnali z njimi kakor z dragonci, so jim staroste naročali opravljati časih dela, katerih je prosto ne le plemstvo, nego celo ubožno bojarstvo."

"Ako jim hetman obljubi..."

"Nihče izmed njih ne dvoji o hetmanovi velikodušnosti, in vsi ga potihoma ljubijo v srcu, mislijo si pa takole: Hetmana smatra celo plemstvo samo za izdajico, na kraljevem dvoru ga sovražijo ter mu prete s sodbo — kaj more torej storiti?"

Gospod Boguš si jame drgniti čelo.

"Torej kaj?"

"Torej sami ne vedo, kaj naj store? Ter ostanejo pri sultanu?"

"Nikakor."

"Tako? A kdo jim zapove, naj se vrnejo v ljudovlado?"

"Jaz!"

"Kako to?"

"Jaz sem sin Tuhaj-bejev."

"Azija," reče Boguš črez nekaj časa, "ne tajim, da se morejo zaljubiti v tvojo kri in tvojo slavo, dasi so to naši Tatarji in je bil Tuhaj-bej naš sovraž[illegible]. Umejem to, zakaj tudi pri nas je plemstvo, ki ponosno pripoveduje, da je bil Hmelnicki plemič in potomec ne kazaškega, nego našega naroda, namreč Mazur... No, in vendar je bil lopov, da dobiš v peklu iztežka hujšega — vendar pa je bil znamenit bojevnik in zato ga vsi radi priznavajo za svojega. Takšna je že človeška narav. Da bi ti pa vendar tvoja Tuhajeva kri dajala pravico zapovedovati vsem Tatarjem, temu ne vidim pravega vzroka."

Azija je nekaj časa molčal, nato je oprl roke ob noge in dejal:

"Torej vam, gospod podtočaj, povem, zakaj me Kričinski sluša in zakaj me slušajo drugi. Zakaj razen tega, da so preprosti Tatarji, jaz pa knez, tiče v moji glavi še druge misli in druga moč..."

"Kakšne misli, kakšna moč?"

"Tega celo ne morem povedati," odgovori Azija rusinski. "Zakaj sem pripravljen na reči, katerih se ne bi drznil kdo drug? Zakaj mislim na reči, na katere ne bi mislil kdo drug?"

"O čem govorite? Na kaj mislite?"

"Mislim na to, ako bi mi gospod hetman dal voljo in pravico, kako bi mu ne le vrnil one stotnike, nego privedel celo pol orde v hetmanovo službo. Kaj, ali je res malo praznega na Ukrajini in na Divjih poljih? Hetman naj samo proglasi, da Tatarja, ki pride v ljudovlado, poplemenitijo, da ga ne bodo preganjali zaradi vere, da bo služil v svojih praporih in da bodo vsi imeli svojega hetmana, kakor ga imajo kazaki — pa zastavim glavo, da Tatarji zagomaze po Ukrajini kakor mravlje... Pridejo Lipki, Čeremisi, dobruški in belgrajski Tatarji, pridejo celo oni s Krima, priženo črede ter dospo z ženskami in otroki. Ne majajte, gospod, z glavo, zakaj pridejo, kakor so prišli nekdanji, ki že dolga stoletja zve sto služijo ljudovladi. Na Krimu in tudi po drugod jih tlačijo kan in načelniki, tu pa postanejo plemiči, ki bodo imeli sablje ter pojdejo pod svojim hetmanom na bojišče. Prisezam vam, da pridejo, zakaj časih umirajo za lakoto. Kadar se razširi med njimi novica, da jih kličem jaz, pooblaščen po hetmanu, da jih kliče sin Tuhaj-bejev — pa jih pride sem na tisoče."

Boguš se prime za glavo.

"Za Boga! Azija! Odkod ti prihajajo take misli v glavo? Kaj bi bilo to?"

"Bil bi nastanjen na Ukrajini narod tatarski, kakor je sedaj kazaški! Kazakom ste priznali predpravice, zakaj ne bi takih priznali nam? Vprašujete, gospod, kaj bi to bilo. Ne bilo bi drugega Hmelnickega, zakaj mi bi kazakom takoj stopili za vrat; ne bilo bi kmetiških uporov, niti klanja, niti pustošenja, da, ne bilo bi Dorošenke, zakaj brž, ko bi se kje kdo dvignil, bi ga jaz prvi prignal na vrvi hetmanu pod noge. A ko bi vas hotela napasti turška moč, bi se borili s sultanom; ako bi se pridrevil na vas kan, bi se tepli s kanom. Ni še davno temu, kar so Lipki in Čeremisi delali tako, najsi so bili še mohamedanske vere. Zakaj ne bi tega učinili tudi mi, Tatarji poljske ljudovlade? Mi plemiči? Sedaj, gospod, računajte: Ukrajina mirna, kazaki, držani na uzdi, varstvo pred Turkom, za mnogo tisoč vojakov več — to je, na kar sem mislil, kar mi je prišlo v glavo — to je, zaradi česar me slušajo Kričinski, Adurovič, Moravski in Tvorkovski, to je, zaradi česar so pripravljeni, pol Krima sklicati na noge, brž ko zakličem."

Boguša so te Azijeve besede tako osupnile, kakor da so se stene sobe, kjer sta sedela, zdajci razmeknile in kakor bi bil ugledal hipoma novo, neznano krajino. Dalje časa ni mogel izpregovoriti besedice, samo gledal je malega Tatarja, ki je jel hoditi s širokimi koraki po sobi ter naposled rekel:

"Brez mene bi se ta stvar ne dala izvesti, zakaj sin sem Tuhaj-bejev in od Dnepra do Dunava ni slavnejšega imena med Tatarji."

Črez nekaj časa doda:

"Kaj je meni do Kričinskega, Tvorkovskega in drugih? Tu ne pojde le za nekoliko tisoč Lipkov in Čeremisov, nego za vso ljudovlado. Pravijo, da bo na pomlad velika vojna s sultanom; toda samo dovolite mi, in pripravim vam med Tatarji takšen krop, da si sam sultan opari roke v njem."

"Za Boga! Kdo si ti, Azija?" vzklikne Boguš.

Azija dvigne glavo:

"Prihodnji hetman tatarski!"

Svetloba s kaminom je padla v tem hipu na Azijo ter osvetlila njegovo kruto, a obenem lepo lice. Gospodu Bogušu se je zdelo, da stoji nekakšen drug človek pred njim, takšna velikost in ponositost je odsevala s postave mladega Tatarja. Boguš je začutil, da govori Azija resnico. Ako bi bil podoben hetmanov poziv razglašen, bi se Lipki in Čeremisi brez dvojbe vsi vrnili in še drugih Tatarjev bi prišla velika množica. Stari plemič je dobro poznal Krim, kjer so ga bili dvakrat ujeli; ko ga je potem hetman odkupil, je hodil tja kot poslanec. Poznal je bakčisarajski dvor, poznal ordo, nastanjeno od Dona do Dobruča; vedel je, da celi rodovi pozimi umirajo za lakoto, da se Tatarjem gnusi despotizem in tiranstvo kanovih načelnikov, da se tudi na Krimu pogostoma vnema vstaja, in razumel je takoj, kako bi rodovitna zemlja in predpravice gotovo privedle narod do tega, da zapusti svoje pretesne naselbine.

Prišli bi tem rajši, ker bi jih klical sin Tuhaj-bejev. On edini bi mogel storiti kaj takega, nihče drug. On bi s slavo svojega očeta utegnil razburiti rodove, naščuvati polovico Krima na drugo polovico, sklicati divje belgrajske orde ter potresti vso moč kanovo, da, tudi sultanovo!

Ko bi torej hetman hotel izkoristiti priliko, bi smel Tuhaj-bejevega sina smatrati za človeka, ki mu je pa poslal sam Bog.

Torej je gospod Boguš začel docela drugače zreti na Azijo ter se čimdalje bolj čuditi temu, da so mu prišle podobne misli v glavo. Kar znoj se je nabral vitezu na čelu, tako so se mu zdele ogromne. Vendar pa mu je še dokaj dvoma ostalo v duši, zato je dejal črez nekaj časa:

"Ali veš, da bi spričo tega nastala vojna s Turkom?"

"Vojna nastane tako ali tako. Zakaj bi sicer naročali ordi iti pod Drenopolje! Le ako nastanejo zapreke v sultanovi državi, morda ne pride do vojne; ako pa bo treba iti na bojišče, bi mogla polovica orde stati na naši strani." (Dalje prih.)

Nove vrste kruh.

Nekateri listi poročajo, da se je posrečilo kemiku moskovske mestne uprave izumeti novi način izdelovanja kruha. Dozdaj se je kruh pekel iz moke. Novi izum pa tiči v tem, da se kruh dela direktno iz žita, da torej ni treba žita še le mleti. Vsled tega je novi kruh za 50 odstotkov cenejši. Tudi v zdravstvenem oziru je ta kruh boljši. Pri moki se le težko spozna, če je pokvarjena. Tega pa pri novem kruhu ne bo. Posebno važno pa je, da je nov kruh za 25 odstotkov tečnejši nego kruh, ki se napravi iz moke. Izumitelj je dal napraviti za poskušnjo kruh po svoji metodi. Ima prijeten ukus in je podoben grahovemu kruhu. Če se izum posreči, tedaj bo velikanskega socialnega pomena.

KILA OZDRAVLJENA.

Ko sem pred leti vzdignil neko deblo, sem se bil vtrgal. Zdravniki so mi svetovali edino pomoč v operaciji. Pas mi ni pomagal. Konečno sem dobil nekaj, ki me je popolnoma ozdravilo. Leta so prešla, a kila se ni povrnila dasi imam težko delo kot tesar. Ozdravljen sem bil brez operacije, zgube časa ali sitnosti. Jaz ne prodajem ničesar, pa dam nasvet kako ozdraviti kilo brez operacijeali zgube časa, če mi pišete na Eugene M. Pullen, Carpenter, 485 D, Marcelus Ave., Manasquan, N. J. Izrežite ta oglas in ga pokažite vtrganim, da mu ohranite življenje ali vsaj preprečite sitnosti, tarnanje in konečno operacijo.

POZOR ROJAKINJE!

Ali veste, kje je dobiti najboljše meso po najnižji ceni? Gotovo! V mesnici

Anton Pasdertz

se dobijo najboljše sveže in prekajene klobase in najokusnejše meso. Vse po najnižji ceni. Pridite torej in poskusite naše meso.

Nizke cene in dobra postrežba je naše geslo.

Ne pozabite torej obiskati nas v našej mesnici in groceriji na vogalu Broadway and Granite Street

Chic. Phone 2768. N. W. Phone 1113.

ATLAS — ZASTONJ.

Še imamo nekoliko ročnih atlasov celega sveta, katere damo zastonj onim naročnikom, ki pošljejo $2.00 naročnine, če za atlas vprašajo.

Posebno v sedanjem času je jako priročno imeti tak atlas, ko se pojavljajo velezanimivosti po celem svetu.

Pošljite $2 za naročnino takoj, da dobite atlas zastonj predno zaloga poide.

UPRAVA AMER. SLOVENCA.

ANTON STRAŽIŠNIK,

1219 Summit Street, Joliet, Illinois.

Karpenter in Kontraktor.

Stavim in popravljam hiše in druga poslopja. Predno oddate kontrakt ali delo, vprašajte za moje cene. Vse delo jamčim.

Carl Schreiber

Chicago Phone 3496.

519 Marble St. :: Joliet, Illinois

SLOVENSKI BARVAR IN SLIKAR.

Barvam poslopja, znotraj in zunaj, ter opravljam vsak posel, ki spada v barvarskega obrta področje.

Obešam stenski papir.

Slovenske Gospodinje

so prepričane, da dobijo pri meni najboljše, najčistejše in najcenejše

meso, grocerije

IN KRANJSKE KLOBASE

istotako vse vrste drugo sveže in prekajeno meso ter vse druge pedmete ki spadajo v področje mesarske in grocerijske obrti.

Priporočam svoje podjetje vsem rojakom, zlasti pa našim gospodinjam.

Spoštovanjem

John N. Pasdertz

Chicago tel. 2917.

Cor. Cora and Hutchins St., Joliet, Ill.

Pristopite k največjemu slovenskemu podpornemu društvu.

DRUŠTVO SV. DRUŽINE

(The Holy Family Society)

štev. 1 D, S. D., Joliet, Illinois.

Geslo: "Vse za vero, dom in narod, vsi za enega, eden za vse."

Odbor za leto 1917.

Predsednik.....George Stonich.
Podpredsednik.....Stephen Kukar.
Tajnik.....Jos. Klepec.
Zapisnikar.....John Barbich.
Blagajnik.....John Petric.
Reditelj.....Frank Kocjan.

Nadzorniki:

John N. Pasdertz, Joseph Težak, John Štublar.

To društvo sprejema rojake in rojakinje in sicer od 16. do 50. leta in izplačuje bolniške podpore $1.00 na vsaki delavni dan za 50c na mesec. Zavarujete se lahko za $500.00 ali za $250.00 pri D. S. D. za malo mesečnino.

To društvo ima že nad $3,000.00 v bolniški blagajni in je do zdaj že izplačalo skupaj 3408.00 dolarjev bolniške podpore članom(icam). Kdor plača takoj ob pristopu $3.00, to je toliko ko so plačali drugi člani zadnjih 6 mesecev, je deležen podpore v slučaju nezgode takoj po pristopu, drugače po 6 mesecih. Pristopnina je še prosta.

Redna seja se vrši vsako zadnjo nedeljo ob 1. uri pop. v stari šoli.

Kdor želi pristopiti v naše veliko in napredno društvo naj se glasi pri kterem odborniku.

STENSKI PAPIR

Velika zaloga vsakovrstnih barv, olja in firnežev. Izvršujejo se vsa barvarska dela ter obešanje stenskega papirja po nizkih cenah.

Alexander Daras

Chi. Phone 376 N. W. 9[illegible]

120 Jefferson St. JOLIET, ILL.

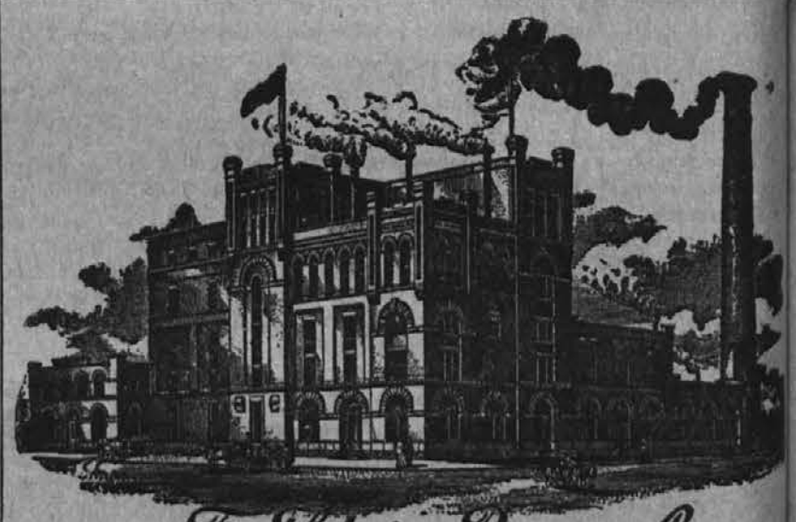

Fred Lehring Brewing Co

JOLIET, ILL.

PIVO V STEKLENICAH.

Cor. Scott and Clay Sts.....Both Telephones 26.....JOLIET, ILLINOIS

Naročite zaboj steklenic

novega piva, ki se imenuje

EAGLE EXPORT

ter je najboljša pijača.

E. Porter Brewing Company

Oba telefona 405, S. Bluff St., Joliet, Ill.